CULTUUR & MEDIA
DE STANDAARD - MAANDAG 7 OKTOBER 2002

Als de tijd een verzameling momenten wordt

THEATER

Van onze medewerker
Fred Six

BERCHEM — „Poetiewiet...!" Zoals Peter De Graef de roep van de eenzame vogel nabootst in de doodse stilte na het bombardement op Dresden, klinkt het als een tere boodschap van hoop. Over het trauma van Dresden schreef de Amerikaan Kurt Vonnegut in 1969 de psychologische sciencefictionroman *Slachthuis vijf:* een pijnlijke aanklacht, grotesk en vol zwarte humor. Een kolfje naar de hand van De Graef.

Met Margrith Vrenegoor bewerkte hij de tekst tot een boeiende theatermonoloog. De opticien Billy Pilgrim duikt in zijn biografie, praat soms in de derde persoon over zichzelf en kruipt ook in de huid van andere personages. Die versnippering maakt iets voelbaar van de versplintering in zijn geest. Hij loopt tussen spiegels die kriskras zijn opgesteld en komt voortdurend zichzelf of iemand anders tegen.

Het is alsof hij stukken tijd verzamelt, want Billy is zijn verankering in de tijd kwijt. Hij bedriegt zijn vrouw, staat een ogenblik later als kind aan de rand van het zwembad, gaat dood, zit dan weer in de oorlog, treedt op in een talkshow... Hij noemt zich een „tijd-spast", hij beleeft verleden en toekomst verkrampt als „nu". Zijn de stoppen dan doorgeslagen?

Als Amerikaanse krijgsgevangene in Dresden overleefde hij de aanval op de stad, die 130.000 mensen doodde. Maar iets in hem is voorgoed kapot. Het leven kan alleen nog zin hebben als hij zichzelf opnieuw kan uitvinden. Sciencefiction kan hem hierbij helpen. Hij vertelt over zijn reis met een vliegende schotel naar een andere planeet.

Daar wordt tijd niet ervaren als een snoer van stippen, maar als een veld waar alle tijdsmomenten naast elkaar uitgestald liggen, zodat je ze telkens weer kan opnemen. Elke belevenis ligt opgesloten in haar moment en blijft voor altijd wat ze is. Je verdwaalt er niet meer in een verleden dat een onbetrouwbare herinnering is geworden, en je hoeft er ook niet meer bang te zijn voor de dood, want die is een moment dat naast alle andere in je landschap ingeschreven is. Het is Billy's overlevingsstrategie.

Fantastisch bij De Graef is de groteske logica waarmee hij gezwind wetenschappelijke of filosofische theorieën inplant in zijn personage. Je blijft er in je verbeelding op doorbomen. In de ruimste betekenis van het woord is hij de komediant die met een ontwapenende authenticiteit zijn bizarre personage op het toneel opbouwt, zonder hierbij zijn publiek te vergeten.

Met de gelukzaligheid van een charmezanger en een stem die meer aan blues doet denken sleept deze Billy je mee in brutale kampverhalen, hij slaat, zalft, lacht en ontroert. Als een entertainer die het publiek opgetogen onderhoudt over zijn tijdservaring en ze ter plekke illustreert.

Peter De Graef speelt „Poetiewiet". Tournee tot 30 november. Info: 03-235.04.90.